

Verslag bijeenkomst Bezielc Verband Utrecht "Wij gaan door" Bergkerk Amersfoort 7 febr. 2015

Onder de titel "Wij gaan door" kwamen zo'n 100 deelnemers uit meer dan 25 geloofsgemeenschappen samen die op de nominatie staan om opgeheven te worden –of al opgeheven zijn– door het beleid van kardinaal Eijk in wat in de media al genoemd werd een verzetsbijeenkomst. Ook geloofsgemeenschappen buiten het aartsbisdom waren vertegenwoordigd.

1. Presentaties van Ad de Groot

Zie afzonderlijke powerpointsheets

2. Voorbeelden uit de geloofsgemeenschappen

- a. Johan Huijmans doet verslag over ontwikkelingen in de Plechelmusparochie te Oldenzaal, waar alle 9 geloofsgemeenschappen in verzet zijn gekomen tegen hun pastoor. Zie afzonderlijk document
- b. Irene Roelands vertelt wat er gaande is in haar geloofsgemeenschap H. Geestkerk, Loenen/Eerbeek (Franciscus en Claraparochie, Twello). Irene was lid parochiebestuur van de fusieparochie en protesteerde regelmatig tegen de aanpak van en de gang van zaken in het bestuur, totdat ze er genoeg van kreeg en zich met een stevige brief naar pastoor Daggenvoorde en kardinaal Eijk uit het bestuur heeft teruggetrokken. Een groepje gelovigen heeft verschillende diepgravende rapporten geschreven over alternatieve oplossingen voor hun gemeenschap en een andere aanpak van de problemen (o.a. sluiten eucharistisch centrum en 4 dorpskerken open houden en daarmee naar een exploitatie van 360.000,- positief voor de hele parochie te komen). Kreeg voortdurend nul op rekest. Na de aangekondigde sluiting van hun kerk kregen ze van de pastoor een verbod op verdere vieringen in hun gemeenschap. De laatste vieringen zou zijn geweest 12 juli 2014. Ze zijn nog steeds in verzet
- c. Jan Mathijssen vertelt over de geloofsgemeenschap in Herveld. Het bestuur van de St. Benedictusparochie heeft besloten dat er in de St. Willibrorduskerk in Herveld na september 2016 geen kerkdiensten meer plaats mogen vinden. Bepaalde doordeweekse vieringen blijven wel mogelijk, totdat de kerk van de eredienst wordt onttrokken om verkocht of afgebroken te worden. Dus het aantal vieringen in de kerk worden eerst verminderd, om daarna geheel op te houden. De locatieraad heeft haar verzet tegen het parochiebestuur opgegeven, maar een aantal betrokken parochianen heeft een werkgroep opgericht voor het behoud van de kerk en het doorgaan met vieringen in hun kerk. Ze hebben een aantal stukken opgesteld, waarin aangegeven wordt dat de geloofsgemeenschap in ruime mate voldoet aan alle criteria, die door het bestuur bekend gemaakt zijn. Inmiddels heeft het parochiebestuur gesprekken geopende met de werkgroep. Maar het bestuur blijft bij het besluit om de kerk in Herveld te sluiten
- d. Ad de Groot doet namen Mariette Rouwhorst (afwezig i.v.m. gezondheid) verslag van wat er gebeurt in Elburg. Op 5 juli jl. zou de laatste viering zijn in hun eigen kerkje dat gesloten gaat worden en waar verdere vieringen verboden werden. Maar zij zijn daartegen in protest gegaan (brief "Wij gaan door"). De pastoor heeft grote druk op hen uitgeoefend om zich bij zijn besluit neer te leggen. Ze hebben onlangs nog alle drie de pastoraal werkers van de gecombineerde fusieparochies Norbertus en Thomas à Kempis op bezoek gehad om hen over te halen hun verzet op te geven. En pas na de laatste viering van 5 juli, toen de pastoor merkte dat ze bleven weigeren, heeft hij toegegeven. Er worden weer vieringen gehouden (ook eucharistievieringen). We vinden dit betekenisvol omdat

we er van overtuigd zijn dat zijn besluit in nauw overleg met Mgr. Eijk is genomen

3. Onderwerpen bij groepsgesprek in de kerk (groep 1)

- **Petitie: Beziel Verbund heeft een petitie van gelovigen die tegen het massaal sluiten van 300 kerken zijn (ca. 95%) in het aartsbisdom door kardinaal Eijk.**
Gevraagd wordt deze in locaties en parochies ter ondertekening te verspreiden.

- **Hoe met dreiging van kerksluiting om te gaan?**
Reactie geloofsgemeenschap Sirkel in Leerdam: we laten onze kerk niet afnemen. Als voorzorgsmaatregel tegen aanstaande sluiting hebben betrokken parochianen op advies van BV een stichting 'Vrienden van' opgericht en daarin kerkbijdragen ondergebracht. De leden van het stichtingsbestuur zijn betrokken parochianen, hebben geen bestuurlijke functie in een locatieraad. Een stichtingsraad kiest het bestuur. Het parochiebestuur; heeft de Sirkel verboden de kerk op locatie nog te gebruiken. Dit fonds heeft ANBI-status, De daarin gestorte bijdragen kunnen aantonen dat de locatie wel bestaansrecht heeft. Voor het houden van vieringen wordt een zaal gehuurd. Het stichtingsbestuur houdt contact met de parochiepastoor. (Op website Beziel Verbund staat een voorbeeld van de stichtingsakte.)
Het parochiebestuur is eigenaar van de kerk, maar de bisschop bepaalt het gebruik ervan.
Zie voor informatie over De Sirkel de afzonderlijk presentatie.

- **Het belang van de media:** *In Beverwijk* deed de pastoor de kerk op slot, die vervolgens door parochianen is opengebroken. De politie mengde zich niet in de controverse.
In Elburg was de pastoor beducht voor de media, hij heeft de kerk niet afgesloten. De in 2013 aangekondigde sluiting zou zijn beslag krijgen 6 juli 2014. Na de aankondiging bij het Vaticaan in beroep te gaan, staan de vieringen in hun kerk opnieuw op het rooster van de pastores.

Sluiting van een kerk is volgens het kerkelijk recht gebonden aan voorwaarden, zie Canon 12 22, artikel 2. De kerk mag alleen gesloten worden wanneer 'het zielenheil van de gelovigen geen schade lijdt.'

- **Praktisch verloop rond eredienst en sacramenten bij kerksluiting**
De parochie van de *H. Antonius in Best* wilde niet meedoen aan de fusie. Bisschop Hurkmans ontsloeg daarop het parochiebestuur. De gelovigen zijn buiten de kerk geplaatst, zij kerken nu 300 m verderop.

De heer *Mekking uit Mechelen* in de Achterhoek vertelt: Van de 11 locaties zijn er 8 onttrokken aan de eredienst. Zij mogen nu alleen 'incidenteel' vieringen houden. Met Pasen is de laatste lokale viering in Mechelen. Met de pastoor zijn ze in gesprek gebleven en hopen op minimaal 1 eucharistieviering per maand.

Hoe het geloof blijven doorgeven en de sacramenten van doop en eucharistie te vieren? *Almeerse* gelovigen hebben in Almere Haven in het Oecumenisch Centrum een ruimte gehuurd voor het houden van vieringen met lekenvoorgangers. Op 21 jan. deden zij dat samen met een rabbijn en een imam. Ook in Swifterbant is gezocht naar een intercultureel gebruik van kerkruimten door RK samen met de PKN.

Verschillende meningen kunnen een scheuring veroorzaken in een geloofsgemeenschap. Een duidelijk protest laten horen tegen een kerksluiting betekent niet dat je niet meer katholiek bent! (hierbij wordt genoemd Canon 227) Elkaar bemoedigen is belangrijk en onderling geen breuk veroorzaken. Hoe lang de mensen het zelfstandig volhouden.

Ervaring uit Den Bosch: er wordt bewust aangestuurd op een fusie tussen de Martinus in Dommelen en kerken in Valkenswaard. De Martinus geloofsgemeenschap gaat door met woord- en communievieringen, maar voor de Eerste Communie en het Vormsel moeten de mensen naar Valkenswaard. Nu zijn de kerken nog financieel apart, maar bij een fusie wordt er gecentraliseerd; ook d.m.v. bladen en de instelling van één Eucharistisch Centrum.

– **Oplossingsgericht in verzet tegen beleid kardinaal Eijk**

Nu komt vanaf 2015 de fase van fuseren tot megaparochies.

Voor de sluiting van een kerk voldoet niet een brief met aankondiging, er is een officieel decreet van de bisschop vereist. Er wordt op aangedrongen de krachten te bundelen ten opzichte van Eijk, Het probleem is dat door de dreigende kerksluiting dorpskernen tegen elkaar worden uitgespeeld, elk dorp wil zijn kerk behouden.

Vechten tegen kerksluiting is zorg dragen voor de eigen dorpsgemeenschap.

Er zijn hoe langer hoe meer kleine geloofsgemeenschappen zonder kerk.

Hoe te handelen? Blijf je katholiek noemen. Ontwikkel alternatieven. Bundel je krachten. Tracht groepen gelovigen terug te winnen en erbij te betrekken. Samen vragen opstellen, hoe kunnen we dit volhouden? Daarmee kun je je richten tot Paus Franciscus.

Gelovigen van de *Twaalf Apostelenkerk in Lochem* konden niet rekenen op hun eigen pastoor. Ze zijn op de Maliebaan gaan protesteren tegen de gedwongen kerksluiting.

De verdeeldheid onder de bisschoppen is duidelijk. Mgr. De Korte en Mgr. Wiertz hebben aangekondigd geen dorpskerken te sluiten. Oplossing kan bieden: het gemeenschappelijk gebruik van kerkruimten met PKN; of profaan, niet kwetsend intercultureel gebruik van een kerk toestaan. Zoals in Haarlem, Huis van de Gemeente. Mgr. Zuidwijk heeft dit de *St. Franciscus Xaverius in Amersfoort* niet toegestaan. Een projectgroep in Overijssel van kleine kernen maakt gezamenlijk gebruik van kerkgebouwen. De *St. Jozef in Hooglanderveen* kreeg uitstel tot 2019

– **Als tegenwicht een vitale geloofsgemeenschap vorm geven.**

Voor de kerk van de vitale geloofsgemeenschap in *Brummen* is al een koper. Wat te doen?

De gemeenschap van gelovigen, het volk onderweg heeft medezeggenschap.

Zorg voor vitaliteit is nodig. Hoe wordt de vitaliteit van een geloofsgemeenschap gedefinieerd en gewaarborgd? Door scholing en vorming: Opleiden tot lekenvoorgangers, vormingscursussen opzetten voor vrijwilligers. Katechese opzetten samen met scholen.

De A'damse Studenten Ecclesia en de Dominicus geven cursussen; én zaterdagen hoe de liturgie voor te bereiden. Ook congregaties zijn te benaderen voor begeleiding.

Landelijk beschikt Beziel Verband over een pool van voorgangers.

Echter, de meeste pastoors vinden het niet goed wanneer buitenstaanders voorgaan.

– **Afsluitende opmerkingen**

- In Mariënheem is op 12 maart een bijeenkomst over het protest.
- Richt een stichting of vereniging op: wij zijn nergens tegen, wij zijn ergens vóór.
- Wees strijdvaardig en bied weerstand als lokale geloofsgemeenschap tegen kerksluiting. Ga in beroep tegen decreten van kerksluiting
- Blijf intensief communiceren met pastoor en parochiebestuur
- Blijf uit de buurt van officiële organen. Kies je eigen weg op een andere plek.
- Ga door met gebedsvieringen, de mensen komen ernaar toe.
- De 40-dagentijd is een tijd van breken en delen, vieren met water en brood.
- Benut de sociale media en de pers.
- Is het een idee om weer een parochievergadering in het leven te roepen?
- Een parochiebestuurder in spagaat; hij wil de geloofsgemeenschap in stand houden.
- Er is verontrusting in alle bisdommen. Verbond: www.verontrusteparochianen.nl

- Het profesorenmanifest is doorgestuurd naar de nuntius in Rome.
- De handtekeningactie met de petitie komt in het Vaticaan.

4. Hoe verder?

Verskillende onderwerpen zijn aan de orde gekomen.

a. Oprichten Vriendenstichting

Bij dreigende kerksluiting en opheffing gemeenschap verdampen de kerkbijdragen, tenzij zekerheid dat giften en legaten uitsluitend gebruikt zullen worden voor eigen kerk en eigen geloofsgemeenschap. Geld uit stichting:

- bijdragen in de kosten van de eigen gemeenschap
- in beroepsprocedure bij het Vaticaan tegen een gedwongen kerksluiting: aantoonbaar eigen geldmiddelen en daarmee vervalt "zwaarwegend" argument in decreet voor sluiting
- win-win situatie met parochie

Zie: www.bezieldverbandutrecht.nl/index.php/kerk-juridisch/handleiding-oprichting-vereniging-en-stichting

b. In beroep gaan bij Vaticaan

Canoniek recht stelt strenge voorwaarden aan het sluiten van een kerk (argumenten en procedure). Motieenvoor sluiting moeten specifiek van toepassing zijn op de betreffende individuele parochie cq. kerk. Gedwongen sluiting van kerk van vitale geloofsgemeenschap op grond van algemene, parochiebrede overwegingen is voor de bisschop daarom zeer moeilijk. Een beroepsprocedure heeft grote kans op succes. Zie voor tips en adviezen op de website:

<http://www.bezieldverbandutrecht.nl/index.php/kerk-juridisch/handleiding-bezwaar-en-beroep-tegen-kerksluitingen-en-fusies>

c. Verdere onderwerpen:

- Publicaties en brieven via nuntius naar Vaticaan (Artikel Jozef Wissink, Professorenmanifest)
- Mobiliseren van ons netwerk in Vaticaan en via congregaties van religieuzen
- Overleg met andere bisschoppen
- Handtekeningenactie vanuit de basis met dringend verzoek aan paus Franciscus (zie petitie met handtekeninglijsten in de zaal)
- Collectieve actie van persoonlijke brieven naar paus Franciscus
- "Op naar de Maliebaan"

(Verslag met dank aan Johanna van Nieuwstadt-van Hooff van OLV te Bilthoven)